

Zadeva: Predlog za razpravo in sprejem pisnega svetniškega vprašanja Ministrstvu za finance

Spoštovani,

v skladu z 98. členom Poslovnika Državnega sveta podajam predlog za razpravo in sprejem pisnega vprašanja oziroma vprašanj Ministrstvu za finance (v nadaljevanju MF) glede obračunavanja in plačevanja dohodnine od razlike v regresu za letni dopust za leto 2012 ter od izplačila tretje četrtine plačnega nesorazmerja pri osnovnih plačah javnih uslužbencev. Vprašanja se glasijo:

1. Kako lahko ravnajo javni uslužbenci v primerih, ko se ni upošteval predpisan način obdavčitve razlike pri regresu za letni dopust za leto 2012, rok za vložitev ugovorov na informativni izračun dohodnine pa je že potekel? Na kakšen način bodo javni uslužbenci pridobili nazaj preveč izplačano dohodnino?
2. Kdo nosi odgovornost za previsoko obračunano ter izplačano dohodnino javnih uslužbencev?
3. Kako bo ravnalo MF oziroma organi v njegovi sestavi, da se odpravijo opisane napake pri obračunavanju in izplačilu dohodnine? Kaj bo storilo MF, da se enake nepravilnosti ne bodo pojavljale pri obračunavanju dohodnine od izplačila prve ter druge polovice tretje četrtine plačnega nesorazmerja pri osnovnih plačah javnih uslužbencev.

Obrazložitev:

Zakon o uravnoteženju javnih financ (ZUJF, Uradni list, št. 40/2012, 96/12 - ZPIZ-2, 104/12 - ZIPRS1314, 105/12, 25/13 - odl. US, 46/13 - ZIPRS1314-A, 56/13 - ZŠtip-1, 63/13 - ZOsn-I, 63/13 - ZJAKRS-A, 99/13 - ZUPJS-C, 99/13 - ZSVarPre-C, 101/13 - ZIPRS1415 in 101/13 - ZDavNepr) je določil, da so javni uslužbenci v letu 2012 upravičeni do regresa za letni dopust zgolj v določeni višini ter pod pogoji, določenimi s tem zakonom. Kasneje so delovna in socialna sodišče odločila, da so bili javni uslužbenci za leto 2012 kljub določilom ZUJF upravičeni do regresa za letni dopust pod pogoji in v višini, določenimi v predpisih, ki so veljali še pred sprejetjem ZUJF. Zato je Zakon o izvrševanju proračuna Republike Slovenije za leto 2013 in 2014 – A (Uradni list, št. 46/2013), točneje s sprejetjem dodatnega 62.c člena Zakona o izvrševanju proračuna Republike Slovenije za leto 2013 in 2014 (ZIPRS1314, Uradni list, št. 104/12, 46/13, 56/13 - ZŠtip-1, 61/13, 82/13, 101/13 - ZIPRS1415, 101/13 - ZDavNepr in 111/13 - ZOPSPU-A) določil, da se pri odmeri dohodnine na letni ravni pri dohodku iz delovnega razmerja v višini razlike med že izplačanim regresom za letni dopust za leto 2012 in regresom v višini 692 EUR, »upoštevava povprečenje v skladu s prvim odstavkom 120. člena Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12 in 94/12)«.

Povprečenje oziroma obračunavanje dohodnine po posebej izračunani povprečni individualni stopnji zavezanca, ki ga ureja 120. člen Zakona o dohodnini - 2 (ZDoh-2, Uradni list, št. 13/11 – UPB, 9/12 - odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 - ZUJF, 75/12, 94/12, 96/13 in 29/14 - odl. US), se sicer uporablja predvsem v primerih, ko so delavci prejeli dohodek iz delovnega razmerja na podlagi sodne odločbe za preteklo leto ali več preteklih let. Zaradi tega bi se morala na ta način obračunati dohodnina tudi od izplačil tretje četrtine plačnega nesorazmerja pri osnovnih plačah tistim javnim uslužbencem, ki jim je ta pravica bila priznana s sodno odločbo. Ker so te pravice deležni tudi ostali javni uslužbenci, je bil meseca novembra 2013 sprejet Zakon o načinu izplačila razlike v plači zaradi odprave tretje četrtine nesorazmerij v osnovnih plačah javnih uslužbencev (ZNIRPJU, Uradni list RS, št.100/13), ki v prvem odstavku 4. člena določa, da se tudi pri odmeri dohodnine od izplačila tretje četrtine plačnega nesorazmerja pri osnovnih plačah upošteva povprečenje v skladu s 120. členom ZDoh-2.

V zadnjem obdobju se je izkazalo, da številnim javnim uslužbencem dohodnina od razlike v regresu za letni dopust za leto 2012 ni bila obračuna po posebej izračunani povprečni individualni stopnji v skladu s 120. členom ZDoh ter 62.c členom ZIPRS1314. Na podlagi prejetih informacij tudi DURS pri izdelavi informativnih izračunov ni upošteval napačno obračunane ter izplačane dohodnine s strani izplačevalcev dohodkov. Ker velika večina javnih uslužbencev ni vešča poznavanja zakonodaje ter postopkov obračunavanja dohodnine, tudi ni ugotovila, da je bila v tem postopku storjena napaka. Te napake javni uslužbenci niso prepoznali na podlagi podatkov, podanih v informativnem izračunu dohodnine oziroma je niso ugotovili v roku za podajo ugovora na informativni izračun. Zato se utemeljeno postavlja vprašanje, kaj lahko za rešitev problema storijo javni uslužbenci oziroma na kakšen način bodo javni uslužbenci pridobili nazaj preveč izplačano dohodnino?

Zaradi vsega zgoraj navedenega se samo po sebi postavlja še vprašanje, kdo nosi odgovornost za nastanek ter ne-odpravo navedenih napak.

Ne glede na odgovor na zadnje vprašanje je bistveno predvsem to, kako namerava ravnati MF oziroma na njegovo pobudo organi v njegovi sestavi, da bo javnim uslužbencem dohodnina od razlike pri regresu za letni dopust za leto 2012 obračunana na predpisan način ter v ustrezni višini? ZNIRPJU določa obveznost obračunavanja dohodnine s povprečenjem tudi glede izplačil tretje četrtine plačnega nesorazmerja pri osnovnih plačah. Glede na opisano so se napake zelo verjetno pojavile tudi pri izplačilu tega dela plačnega nesorazmerja pri osnovnih plačah v letu 2014 oziroma se bodo lahko ponovno pojavile pri izplačilu druge polovice tega dela plačnega nesorazmerja pri osnovnih plačah, ki bo večini javnim uslužbencem izplačan januarja 2015.

Zaradi slednjega je pomembno, kako bo ravnalo MF oziroma organi v njegovi sestavi, da do opisanih nepravilnosti pri obračunavanju ter plačevanju dohodnine od izplačil tretje četrtine plačnega nesorazmerja pri osnovnih plačah javnih uslužbencev ne bo prišlo (tako v letu 2014 kot tudi v letu 2015).

Lep pozdrav!

Branimir Štrukelj,

državni svetnik,
glavni tajnik SVIZ Slovenije

